

K R O N I K A

Jubileusz Profesora Edwarda Lotki

W tym roku jubileusz siedemdziesięcioletnia urodzin obchodzi wybitny czeski bohemista, polonista i sławista Profesor Edward Lotko. Jest to człowiek niezwykły, którego erudycja – ale i pogoda ducha oraz humor – zaskakuje każdego, kto miał okazję z Nim się spotkać.

Profesor PhDr. Edward Lotko, CSc. urodził się 18 stycznia 1932 roku w Komorní Lhotce na Śląsku Cieszyńskim. Jednak całe swoje życie naukowe związał z Uniwersytetem F. Palackiego w Ołomuńcu, gdzie studiował filologię czeską i filologię polską i gdzie również – po powrocie z lektoratu w Krakowie w roku 1962 – nostryfikował doktorat, wcześniej obroniony na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, otrzymując stopień naukowy doktora nauk humanistycznych (CSc.). Następnie poświęcił się pracy dydaktycznej i naukowej, wydając wiele cennych artykułów i monografii na temat języka czeskiego i polskiego, co zaowocowało habilitacją w 1990 roku. Dwa lata później uzyskał tytuł naukowy profesora w zakresie językoznawstwa czeskiego.

Swoją pracę zawodową rozpoczął Profesor w 1956 roku, kiedy przyjęto Go na stanowisko asystenta do Katedry Języka i Literatury Czeskiej Uniwersytetu F. Palackiego w Ołomuńcu. Pragnąc jednak pogłębić swoją znajomość języka polskiego, wyjechał w 1958 roku na Uniwersytet Jagielloński do Krakowa, gdzie do 1961 r. pracował jako lektor języka czeskiego. Współpraca, jaką wówczas nawiązał, trwa do dziś. W ostatnich latach wspólnie z krakowskimi bohemistami (m.in. prof. T. Z. Orłoś) opracował kilka publikacji na temat homonimów i frazeologizmów czeskich i polskich.

Po obronie doktoratu został zatrudniony na stanowisku adiunkta, a od roku 1990 na stanowisku docenta. Natomiast dwa lata później, w roku 1992, został profesorem w zakresie językoznawstwa czeskiego, dzieląc obowiązki dydaktyczno-naukowe z administracyjnymi, ponieważ w latach 1991–1994 pełnił funkcję prodziekana Wydziału Filozoficznego UP, a w latach 1994–1999 kierownika Katedry Bohemistyki.

Działalność publikacyjna Profesora jest bardzo bogata. Warto tutaj podkreślić szerokie spektrum zainteresowań Jubilata, który zajmował się nie tylko wspólnym językiem czeskim, ale również językiem polskim i słowackim. Jego prace wnoszą do badań językoznawczych nowe spojrzenie na problematykę języków na pograniczu, ale także na język czeski oraz retorykę i teorię komunikacji, którymi zajmował się wiele lat.

Dorobek Profesora był już opisywany na łamach „Bohemistyki” przez Agnieszkę Ziębę (2003, s. 360–362). W związku z tym przypomnijmy jedynie kręgi badawcze, którymi zajmował się Profesor. Pierwszym z nich jest leksykologia, leksykografia i dialektologia czeska i polska, kolejnym – konfrontacja współczesnego języka czeskiego i polskiego, inny to zagadnienia terminologii językoznawczej oraz wybrane problemy współczesnej retoryki. Zakres dość rozległy, dlatego też dorobek naukowy jest pokazany i recenzowany w wielu czasopismach krajowych i zagranicznych, np. w czeskich: „Slavia”, „Slovo a slovesnost”, „Jazykovědné aktuality”, „Kulturní měsíčník”, „Český jazyk a literatura”, polskich: „Rocznik Słowistyczny”, „Język Polski”, „Poradnik Językowy”, „Bohemistyka”, rosyjskich: „Сопоставительное языкознание”, „Советское славяноведение” czy w słowackich „Slavica Slovaca”. Można by więc tutaj powtórzyć słowa Agnieszki Zięby:

Osiągnięcia badawcze Profesora Edwarda Lotki w dziedzinie lingwistyki konfrontatywnej zarówno w sferze teorii, jak i w sferze odniesień praktycznych, są nie tylko niezaprzeczalnie ważne, ale także zapewniają Jego dziełu trwale miejsce w dorobku językoznawstwa zachodniosłowiańskiego. Jednocześnie włączają się i wyjaśniają wiele ważnych zagadnień dotyczących rozwoju i współczesnego stanu języka czeskiego i polskiego („Bohemistyka 2003, s. 362).

Potwierdzeniem tego jest także oddana do druku praca Profesora *Srovnávací a bohemistické studie*, która jeszcze w tym roku się ukaze, a która świadczy o dużej aktywności naukowej Profesora Edwarda Lotki. Życzymy więc Jubilatowi, aby przez kolejne lata cieszył się dobrym zdrowiem i nadal wnikliwie i pieczołowicie badał zjawiska językowe czeszczyzny i polszczyzny.

Grażyna Balowska, Opole

XVII. kolokvium mladých jazykovedcov, Škutovky, 7–9.11.2007 r.

W dniach 7–9 listopada 2007 r. w miejscowości Škutovky na Słowacji odbyła się kolejna, już XVII konferencja młodych językoznawców zorganizowana przez Słowacką Akademię Nauk oraz Uniwersytet Katolicki w Ružomberoku. Uczestniczyło w niej ponad 50 uczestników reprezentujących grono młodych naukowców ze Słowacji, Czech i Polski, reprezentując następujące ośrodki słowacystyczne, bohemistyczne i polonistyczne: Bratislavę (Univerzita Komenského, Jazykovedný ústav Slovenskej akademie vied), Nitrę (Univerzita Konštantína Filozofa), Ružomberok (Katolícka univerzita), Prešov (Prešovská univerzita), Banską Bystricę (Univerzita Mateja Bela), Košice, Trnavę (Univerzita sv. Cyryla a Metoda), Prażę (Ústav pro ja-

zyk české Akademie věd České republiky, Univerzita Karlova), Brno (Masarykova univerzita), Toruń (Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika) i Wrocław (Uniwersytet Wrocławski).

Podczas trzydniowych obrad uczestnicy konferencji przedstawili swoje różnorodne referaty, które zostały tematycznie i metodologicznie podzielone na dwie sekcje. Wystąpienia dotyczyły głównie zagadnień językoznawstwa współczesnego, m.in. z zakresu leksykologii, frazeologii, onomastyki, słowotwórstwa poszczególnych języków, ale także wygłoszono kilka referatów z zakresu językoznawstwa diachronicznego. W niektórych referatach poruszano problematykę dotyczącą badań lingwistycznych na podstawie korpusów języka czeskiego i słowackiego.

Z referatów bohemistycznych należy tutaj wymienić wystąpienie Michaeli Čornejovej z Uniwersytetu Masaryka w Brnie *K nejstarším českým zeměpisným jménům*, dotyczący geograficznych nazw czeskich wyekscerpowanych z dokumentów sięgających 1278 r. Natomiast Jaromíra Šindlerová z Uniwersytetu Jana Evangelisty Purkyniego w Ústí nad Labem zaprezentowała referat *Přejímání německých pomístních jmen do češtiny*, w którym skupiła się na szeregu zmian zachodzących w trakcie adaptacji nazw miejscowych pochodzenia niemieckiego na terytorium północno-zachodnich Czech. Nazwy geograficzne były także analizowane pod względem słowotwórczym w referacie *Suffixy -čí, -ičí, -ovčí v pomístních jménech v Čechách* Pavla Štěpána (Ústav pro jazyk český Akademie věd České republiky), który przedstawił zagadnienie nieopisanego do tej pory typu słowotwórczego nazw miejscowych. Veronika Homolková z Uniwersytetu Karola w Pradze zaś w referacie *Jak dlouho trvá české »s« a »z«?* zajęła się temporalnymi właściwościami glosek [s] i [z] uwarunkowanymi m.in. kontekstem, w jakim występują.

Z referatem o kontrowersyjnym tytule: *Dovolte mi, abych vám představil svoji milenku* wystąpił Ladislav Janovec z Uniwersytetu Karola w Pradze, zwracając uwagę na ograniczenia m.in. semantyczne i konotacyjne wpływające na możliwości użycia leksemu *milenka*.

W kilku innych referatach poruszano problematykę dotyczącą korpusów języka czeskiego i słowackiego oraz sposobu analizy językowej metodami matematyczno-statystycznymi: *Štatistické metódy vyhľadávania ustálených slovných spojení v korpusie* Danieli Majchrákovéj (Slovenský národný korpus, Jazykový ústav E. Štúra Slovenská akadémia vied, Bratislava); *Opis vybraných skratiek a značiek a pokus o ich sistematizáciu* Agaty Karčovej (Slovenský národný korpus, Jazykový ústav E. Štúra Slovenská akadémia vied, Bratislava) czy też referat Karola Furdíka (Fakulta elektrotechniky a informatiky, Technická univerzita v Košiciach) pt. *Algoritmy predspracovania textu pre úlohy klasifikácie a zhlukovania*.

Wśród zaprezentowanych referatów wiele miało charakter konfrontatywny, np. Mikuláš Horský z Uniwersytetu Karola wygłosił referat *Konceptualizace času v příslovích a pořekadlech v česko-ruském plánu*, w którym zajmował się metaforami służącymi wyrażaniu czasu, bazując na *Moudrosloví národu slovanského v příslovích* F. Čelakowskiego. Natomiast Gabriela Imrichová z Uniwersytetu w Prešo-

wie przedstawiła referat zatytułowany: *Z konfrontačnej gramatiky spisovnej slovenčiny a bulharčiny (Systém slovesných tvarov v spisovne slovenčine a bulharčine)*, w którym skoncentrowała się na podobieństwach i różnicach między tymi dwoma językami w ujęciu synchronicznym i diachronicznym. O możliwościach i ograniczeniach wyrażania relacji dzierżawczych w języku słowackim i bułgarskim traktował referat Lenki Majchrákovéj (Slavistický ústav Jána Stanislava SAV, Bratislava) zatytułowany: *Je môj vs. mám ho alebo o problémoch s posesívnosťou pri konfrontačnom výskume slovenčiny a bulharčiny*. Należy podkreślić, że wszystkie referaty prezentowały wysoki poziom merytoryczny, były ciekawe i oryginalne.

Konferencja ta nie ograniczała się jedynie do zaplanowanych obrad plenarnych. Program obejmował także wycieczkę do pobliskiego skansenu narodowego Vlkošinec wpisanego na listę UNESCO, gdzie wszyscy mieli możliwość zobaczyć wioskę o tradycyjnej drewnianej zabudowie. Pomalowane na różne kolory i starannie utrzymane, a przy tym cały czas zamieszkałe domy są po prostu wyjątkowe i jedyne w swoim rodzaju.

Konferencja młodych językoznawców jest corocznie miejscem twórczej konfrontacji i prezentacji osiągniętych wyników. Idea spotkania, wzajemnego poznania się doktorantów, młodych pracowników-językoznawców o podobnych zainteresowaniach, przedstawienia wyników swoich badań i poszukiwań jest przednia. Przedstawione referaty zostaną opublikowane w tomie pokonferencyjnym „Varia”.

Lenka Ptak, Marta Malanowska, Wrocław